
Kyrkomötet Gudstjänstutskottets betänkande 2013:3

Nya sätt att ge kollekt

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:74 om alternativa sätt att ta upp kollekten i gudstjänsten. Motionären föreslår att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda möjligheterna till alternativa sätt att ta upp kollekten i gudstjänsten. Gudstjänstutskottet ser den stora betydelsen av kollekten såväl teologiskt som liturgiskt och praktiskt och påtalar vikten av insikten att samhället förändras snabbt, inte minst när det gäller kontanthantering. Utskottet ser också det värdefulla i att Svenska kyrkan kan erbjuda sina församlingar kostnadseffektiva system för kollekthantering.

Gudstjänstutskottet föreslår kyrkomötet dels att avslå motionen, dels att ge ett uppdrag till kyrkostyrelsen i enlighet med utskottets punkt 2 nedan.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:74.
2. Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2013:74 ge kyrkostyrelsen i uppdrag att ta fram och erbjuda församlingarna kostnadseffektiva system för kollekthantering, innefattande fler sätt att ge kollekt än genom kontanter.

Motionens förslag

Motion 2013:74 av Erik Sjöstrand, Nya sätt att ge kollekt

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda möjligheterna till alternativa sätt att ta upp kollekten i gudstjänsten.

Yttrande från andra utskott

Ekonomi och egendomsutskottet har yttrat sig över motion 2013:74 i EE 2013:2y, *bilaga 1*.

Bakgrund

Tanken kring kollekt – att ge till det gemensamma – är gammal och finns med i olika kulturtraditioner. I Gamla testamentet är tiondet viktigt och ordentligt reglerat, medan Nya testamentet inte nämner det. Detta fick till följd att kyrkofäderna hade olika uppfattningar. Vissa såg tiondet som tillräckligt medan andra menade att generositeten var för liten. Men alla var, med andra ord, ense om den stora vikten av givandet. Kontentan är att sedan den allra tidigaste tiden har givandet till det allmänna varit en viktig beståndsdel i den kristna tron och i gudstjänsten. Genom den i gudstjänsten insamlade kollekten skapas sammanhåll-

ning mellan människor och varje människa får ge något tillbaka till Gud. Bön och konkret handling sammanflätas.

Svenska kyrkan har på senare år i olika sammanhang arbetat med frågor kopplade till kollekt och andra typer av givande. Genom utvecklingen av kyrkans kollekt- och betalsystem (KOB) har administrationen av kollekt förenklat. Under 2010 registrerades totalt 100 miljoner kronor i kollekt i systemet. Givande till Svenska kyrkans internationella arbete har möjliggjorts via sms.

Kyrkomötet beslutade år 2004, i enlighet med betänkande EE 2004:4, att uppdraga åt kyrkostyrelsen att producera en skrift om kollektens roll i gudstjänsten. Den skrevs av biskop em. Biörn Fjärstedt och fick namnet *Dagens kollekt går till...*, (2005). Skriften beskriver kortfattat kollektens historia och teologi. År 2011 beslutade kyrkostyrelsen att tillsätta en utredning med uppdraget att se över principerna för fördelning av rikskollekter, vilket resulterade i betänkandet *2011 års kollektutredning*, (SKU 2012:1). Mot slutet av texten skriver utredarna – som motionären också påpekar:

Vi måste ställa oss frågan om det kan finnas andra sätt att ta upp kollekten i gudstjänsten. Eftersom detta är en fråga som varken rymts inom utredningens uppdrag eller inom den tid som vi har haft till vårt förfogande vill vi föreslå kyrkostyrelsen att arbeta vidare med den. (s. 22)

År 2011 behandlade Ekonomi och egendomsutskottet motion 2011:43 *Framtida modell för kollektupptagning*. I betänkandet EE 2011:6 skriver utskottet:

Kontanthantering i samhället minskar över tid. Utskottet delar motionärens uppfattning att framväxten av nya betalningsformer ställer nya krav på Svenska kyrkan. Kollekten är en viktig del av gudstjänsten och även en viktig intäktskälla för Svenska kyrkan i allmänhet och för kyrkans närstående organisationer i synnerhet. Rent administrativt är kontanthantering förenad med kostnader och andra svårigheter. Utskottet kan konstatera att kollekt- och betalsystemet (KOB) har bidragit till att minska kollektadministrationen. Trots detta är dock hanteringen fortsatt kostsam. Ett tydligt tecken på att det finns en kyrklig beredskap för att möta nya betalningsformer är den möjlighet som nu finns att lämna gåvor via SMS. För att ”framtidssäkra” kollekterna, och därmed möjliggöra kollekt i annan form än kontanter, är det enligt utskottet viktigt att frågan beaktas inom ramen för arbetet med kyrkohandboken.

I förklaringsvolymen *Förklaringar till förslag Kyrkohandbok för Svenska kyrkan, del 1* berörs kollekten kortfattat under rubriken Den allmänna gudstjänsten, kollekt och meddelandet. Kollekten som solidaritetshandling nämns samt vikten av att finna former för att under gudstjänsten bära fram – i alla fall symboliskt – den del av kollekten som tagits upp på annat sätt under veckan, genom kollektomat eller liknande.

Utskottets överväganden

Rubrik

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:74.
2. Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2013:74 ge kyrkostyrelsen i uppdrag att ta fram och erbjuda församlingarna kostnadseffektiva system för kollektshantering, innefattande fler sätt att ge kollekt än genom kontanter.

Kollekten är en viktig del av gudstjänsten. Så har det varit historiskt och gudstjänstutskottet menar att det är av vikt att den fortsätter att vara det. Den rymmer centrala teologiska tankar om delande och solidaritet mellan människor, men också tankar om en relation mellan människa och Gud där den enskilde lämnar tillbaka delar av det Gud gett. I kollekten möter människans jordiska behov Guds kärlek, synliggjort genom kyrkans arbete. Utskottet tycker sig se tendenser till att kollekten förlorar i betydelse och menar att kyrkan måste slå vakt om och utveckla kollekten, såväl teologiskt som liturgiskt och praktiskt. Kollekten bör inte enbart förknippas med söndagens huvudgudstjänst, kollektens teologi är något som kan ge perspektiv på liv, ansvar och Gud. Kollekt är därför något som med fördel kan tas upp även vid andra tillfällen.

Gudstjänstutskottet ser den snabba utveckling som sker i samhället i relation till hur kontanter används. Utskottet menar därför att det är viktigt med fler sätt att ge kollekt.

Kontanthantering har av hävd varit det vanligaste för kollekter. Idag kan många vittna om problem i samband med detta. Ibland är det så stora kostnader för bankhantering att dessa överstiger själva kollektsumman. Gudstjänstutskottet menar att detta är orimligt och att det är av stor betydelse att Svenska kyrkan kan erbjuda sina församlingar kostnadseffektiva system för kollekthantering.

Utskottet pekar på att det kan finnas lösningar på frågan hos andra kyrkor, samfund och ideella organisationer.

Med hänvisning till ovan förda resonemang föreslår utskottet att motion 2013:74 avslås.

Med anledning av motion 2013:74 föreslår utskottet att kyrkomötet ger ett uppdrag till kyrkostyrelsen att ta fram och erbjuda församlingarna kostnadseffektiva system för kollekthantering, innefattande fler sätt att ge kollekt än genom kontanter, i enlighet med utskottets förslag, punkt 2. Härmed menar utskottet att det har tillgodosett Ekonomi- och egendomsutskottets intentioner.

Uppsala den 27 september 2013

På Gudstjänstutskottets vägnar

Christina Eriksson, ordförande

Niclas Blåder, sekreterare

Beslutande: Christina Eriksson, ordförande, Sofija Pedersen Videke, Nanna Tranströmer, Johan Blix, Maria Johansson Berg, Hans Ulfvebrand, Johan Lothigius, Anna-Sara Walldén, Sonja Grunselius, Fredrik Nilsson, Ola Isacson, Alve Svensson, Torbjörn Arvidsson, Christina Holmgren och Ylva Wahlström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna-Karin Stråle Börjesson, Marie Nielsén, Britt-Marie Danestig, Ingegerd Flock Andersson, Katarina Ramnerö Ödestad, Astor Karlsson, Birgit Ahlström, Mikael Mogren, Torvald Johansson, Margareta Viklund, Gerd Gabrielsson, Bengt Inghammar och Dag Sandahl.

Biskop Ragnar Persenius har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Ekonomi- och egendomsutskottets yttrande 2013:2

Nya sätt att ge kollekt

Till Gudstjänstutskottet

Ekonomi- och egendomsutskottets yttrande över motion 2013:74

Utskottet tillstyrker förslaget i motionen och anser i likhet med motionären att kyrkostyrelsen bör utreda frågan. Utskottet lämnade ett liknande förslag i betänkande EE 2011:6 och förutsatte då att Handbokskommittén skulle behandla frågan i sitt förslag till ny handbok. Utskottet konstaterar nu att denna förhoppning inte har infriats.

I övrigt hänvisar utskottet till nämnda betänkande.

Uppsala den 25 september 2013

På Ekonomi- och egendomsutskottets vägnar

Gusten Rolandsson, ordförande

Lena Källgren Rommel, sekreterare

Beslutande: Gusten Rolandsson, ordförande, Ingrid Karlsson, Sigvard Olsson, Gun Eriksson, Tommy Eriksson, Mats Johansson Flygg, Stefan Caplan, Margareta Nisser-Larsson, Jan G Nilsson, Sten Persson, Gerd Gullberg Johnson, Peter Bernövall, Gunvor Torstensson, Birgit Friggebo och Claes Björndahl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Uhlf Skoglund, Titti Ådén, Magnus Nilsson, Marcus Bernhardsson, Svante Erlandsson, Carina Håkansson, Åke Löfstrand, Ragnhild Bertius, Bertil Persson, Gunnar Pettersson, Rune Wallmyr, Jan Friheden, Dan Sarkar och Elly Gunnarsson.

Biskop Per Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.